

Eksamen

28.11.2016

NOR1206

Norsk Vg2 Yrkesfaglege/Yrkesfaglige utdanningsprogram

Programområde:

Vg2 Yrkesfaglege/Yrkesfaglige utdanningsprogram

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timar.
Hjelpemiddel	Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå Internett og andre verkøy som kan brukast til kommunikasjon. For norsk er heller ikkje omsetjingsprogram tillatne.
Bruk av kjelder	Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei. Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrift eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato. Det er til dømes ikkje nok med berre hovedsida: www.wikipedia.no .
Vedlegg	5
Informasjon om vurderinga	Sjå kommentarar for kvar enkelt oppgåve, og vurderingskriteria for faget. Det er den samla kompetansen du viser, som ligg til grunn for vurderinga.
Andre opplysningar	Alle elevar skal skrive to tekstar, eit kortsvar (del A) og eit langsvar (del B).

DEL A

KORTSVAR

Vel ei av oppgåvene i del A.

Skriv ein samanhengande tekst på omlag 250 ord.

Hugs å skrive nummeret på oppgåva du vel.

Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Vedlegg 1: Kampanjeannonse fra Regnskogfondet.

Kva er føremålet med den samansette teksten frå Regnskogfondet? Peik på verkemidla og forklar korleis dei får fram føremålet.

Kommentar: Formuler føremålet kort og presist. Når du ser på verkemidla, må du sjå på både tekst og bilete og samspelet mellom dei. Du kan trekkje inn omgrep frå retorikken.

Oppgåve 2

Vedlegg 2: "Wollah, for eit språk!" av Marta Norheim

Kva for argument bruker Norheim i meldinga og kva for nokre av dei gjev deg lyst til å lese romanen?

Kommentar: Du skal vise at du klarer å sjå argument. Det skal kome klart fram kvifor du har lyst/ikkje lyst til å lese romanen. Du kan trekke inn omgrep frå retorisk analyse.

DEL B

LANGSVAR

Vel ei av oppgåvene i del B.

Skriv ein samanhengande tekst på minst 400 ord.

Hugs å skrive nummer på oppgåva du vel.

Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Vedlegg 3: "Hvorfor må jeg være flau over å gå yrkesfag?" frå Si;D Aftenposten

Skriv ein tekst som svar på dette innlegget. Argumentér for at det er gode grunnar til å velje yrkesfaglege programområde.

Kommentar: I svaret ditt skal du både ta utgangspunkt i "Jente 17" sine synspunkt, og du kan bruke eigne argument. Bruk gjerne døme frå eige programområde.

Oppgåve 2

Vedlegg 3: "Hvorfor må jeg være flau over å gå yrkesfag?" frå Si;D Aftenposten

Med utgangspunkt i vedlegget skal du skrive ein saktekst om kva for ei rolle og status yrkesfaga og praktiske yrker har. Kva for kunnskapar og ferdigheiter meiner du at samfunnet treng i dag og i åra framover?

Kommentar: Oppgåva ber om ein sakleg tekst. Du kan bruke kunnskap frå eige fagområde.

Oppgave 3

Vedlegg 4: Biletet "Hjemløs og sulten"

Skriv ein kreativ tekst om å vere heimlaus. Ta utgangspunkt i biletet som er lagt ved.

Kommentar: Du må vise at du tek utgangspunkt i biletet, men du kan sjølv velje kva slags type tekst du vil skrive. Kreativiteten kan du vise gjennom språklege verkemiddel, innfallsvinklar og måten du bygger opp teksten på.

Oppgave 4

Vedlegg 5: "Vil behandle shoppingavhengige" frå NRK Hordaland

- Eg hadde ei kjensle av at eg måtte ut å shoppe. Eg følte det var lenge sidan sist og at eg måtte ha noko, utan å vite kva. Det er nok eit underliggande sug.

- Eg kunne ikkje gå forbi ein butikk med 70 prosent-skilt i vindauget. Eg hadde liksom noko uoppgjort viss eg ikkje gjekk inn når det var så godt tilbod, seier ho.

Skriv ein tekst der du reflekterer rundt tankane som kjem fram i sitata over.

Kommentar: Oppgåva krev at du tek utgangspunkt i sitata. Du kan likevel bruke tankar frå heile vedlegget og eigne røynsler i svaret ditt.

Bokmål

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timer.
Hjelpemidler	Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. For norsk er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.
Bruk av kilder	Hvis du bruker kilder i besvarelsen din, skal disse alltid oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Hvis du bruker utskrift eller sitat fra Internett, skal du oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato. Det er for eksempel ikke tilstrekkelig med bare hovedsiden: www.wikipedia.no .
Vedlegg	5
Informasjon om vurderingen	Se kommentarer for hver enkelt oppgave, og vurderingskriteriene for faget. Det er den samlede kompetansen du viser, som ligger til grunn for vurderinga.
Andre opplysninger	Alle elever skal skrive to tekster, et kortsvar (del A) og et langsvar (del B).

DEL A

KORTSVAR

Velg en av oppgavene i del A

Skriv en sammenhengende tekst på ca. 250 ord.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Lag overskrift selv.

Oppgave 1

Vedlegg 1: Kampanjeannonse fra Regnskogfondet.

Hva er formålet med den sammensatte teksten fra Regnskogfondet? Pek på virkemidlene og forklar hvordan de får fram formålet.

Kommentar: *Formuler formålet kort og presist. Når du ser på virkemidlene, må du se på både tekst og bilde og samspillet mellom dem. Du kan trekke inn begreper fra retorikken.*

Oppgave 2

Vedlegg 2: "Wollah, for eit språk!" av Marta Norheim

Hvilke argumenter bruker Norheim i anmeldelsen og hvilke av dem gir deg lyst til å lese romanen?

Kommentar: *Du skal vise at du klarer å se argumenter. Det skal komme klart fram hvorfor du har lyst/ikke lyst til å lese romanen. Du kan trekke inn begreper fra retorisk analyse.*

DEL B

LANGSVAR

Velg én av oppgavene i del B.

Skriv en sammenhengende tekst på minst 400 ord.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Lag overskrift selv.

Oppgave 1

Vedlegg 3: "Hvorfor må jeg være flau over å gå yrkesfag?" Fra Si;D Aftenposten

Skriv en tekst som svar på dette innlegget. Argumentér for at det er gode grunner til å velge yrkesfaglige programområder.

Kommentar: I svaret ditt skal du både ta utgangspunkt i "Jente 17" sine synspunkter, og du kan bruke egne argumenter. Bruk gjerne eksempler fra eget programområde.

Oppgave 2

Vedlegg 3: "Hvorfor må jeg være flau over å gå yrkesfag?" fra Si;D Aftenposten

Med utgangspunkt i vedlegget skal du skrive en saktekst om hvilken rolle og status yrkesfagene og praktiske yrker har. Hvilke kunnskaper og ferdigheter mener du at samfunnet trenger i dag og i årene framover?

Kommentar: Oppgaven ber om en saklig tekst. Du kan bruke kunnskap fra eget fagområde.

Oppgave 3

Vedlegg 4: Bildet "Hjemløs og sulten"

Skriv en kreativ tekst om å være hjemløs. Ta utgangspunkt i vedlagt bilde.
Lag overskrift selv.

Kommentar: Du må vise at du tar utgangspunkt i bildet, men du kan selv velge hva slags type tekst du vil skrive. Kreativiteten kan du vise gjennom språklige virkemidler, innfallsvinkler og måten du bygger opp teksten på.

Oppgave 4

Vedlegg 5: "Vil behandle shoppingavhengige" fra NRK Hordaland

- Jeg hadde en følelse av at jeg måtte ut å shoppe. Jeg følte det var lenge siden sist og at jeg måtte ha noe, uten å vite hva. Det er nok et underliggende sug.
- Jeg kunne ikke gå forbi en butikk med 70 prosent-skilt i vinduet. Jeg hadde liksom noe uoppgjort hvis jeg ikke gikk inn når det var så godt tilbud, sier hun.

Skriv en tekst der du reflekterer rundt tankene som kommer fram i sitatene over.

Kommentar: Oppgaven krever at du tar utgangspunkt i sitatene. Du kan likevel bruke tanker fra hele vedlegget og egne erfaringer i svaret ditt.

Vedlegg 1:

Kilde: Regnskogfondets Facebook-side.
Publisert 10.04.14

<https://www.facebook.com/Regnskogfondet/photos/a.394355557139.171456.145922892139/10152353550857140/?type=1>

Vedlegg 2:

Wollah, for eit språk!

Maria Navarro Skaranger (20) har skrive ein klassisk debutroman om oppvekst. Originaliteten ligg først og fremst i adressa og i språket.

Maria Navarro Skaranger er frå Romsås i Oslo. Debutromanen frå det multikulturelle ungdomsmiljøet i Oslo er solgt til Danmark allereie før boka kjem ut på norsk.
Foto: Pernille Marie Walvik

Bak den bildeskapande tittelen «Alle utlendinger har lukka gardiner» skjuler det seg ein rapport om å vere fjortis i drabantbyen Romsås i Oslo. Romanen understrekar at han er annleis frå første blick: Tittel og forfattarnamn står skrive i store gullbokstavar på eit underlag av leopardskinn.

Kanskje det er sånne gardiner utlendingane skjuler seg bak, eller kanskje det er eit ironisk nikk til oss poteter, altså nordmenn: Kvite, uvitande typar som har ein hang til eksotisering av "dei andre". Ikkje veit eg, men boka spelar på at det som er heilt vanleg på Romsås vil verke temmeleg merkeleg og kanskje skummelt i andre deler av landet.

Ein frisk insiderrapport frå Romsås

Det merkelegaste, og på same tid mest fascinerande, er språket. Ikkje orda, det er berre nokre få gloser ein gjennomsnittspotet vil slite med, men bøyingsmønster og ikkje minst plassering av pronomen er slik at forkjemparar for korrekt norsk vil måtte arbeide ein del med seg sjølv. Som her, når lærar Solveig prøver å finne ut kven som har skrive at Ruben er homo på doen:

Henne stenget alle inne i friminuttet til fant hun skyldige slangen.
(Utdrag fra «Alle utlendinger har lukka gardiner»)

Det er 14 år gamle Mariana som fortel historia. Mora hennar er norsk og faren er chilendar, så kvifor ho snakkar eit blandingsspråk som gjev assosiasjonar i retning urdu og arabisk er litt gåtefullt, kanskje dette er romsåsdialekten blant 14-åringar?

Uansett fungerer språket bra, det gir forteljinga ei eiga rytme og markerer at her er vi så langt inne i det fleirkulturelle at det verkar som normalen for dei impliserte, som har høg kompetanse i å kjenne forskjellar mellom dei ulike etniske gruppene, men som likevel har vener og kjærastar på kryss og tvers av etniske og religiøse grenser.

For Mariana handlar mykje om å bli kjærast med Mu2, det vil seie Muhammed to; det er nemleg fire i klassen. Han er tyrkar og muslim, mens Mariana på si går i den katolske kyrkja med mor og far og den broren som ikkje sit i fengsel. Det hindrar ikkje Mariana frå å dagdrøyme om ein liten son som skal heite Muhammed.

Kva ein fjortis kan

Når du gir ordet til ein 14-åring, må du halde deg på nivået til ein 14-åring. Viss boka skal romme meir enn det ein fjortis kan stille opp med, må forfattaren kommunisere med lesaren på indirekte vis. Eg ser ikkje at dette skjer her. I staden er «Alle utlendinger har lukka gardiner» ein frisk og sjarmerande rapport frå eit ungdomsskulemiljø på Romsås, ein bydel som ikkje dominerer i oppvekstskildringslitteraturen.

Mariana lever eit godt liv her, og tek det mange vil tenkje på som røft, for gitt: Storebror er i fengsel, veslebror har mareritt om natta, og det kan vel hende at tonen blir aggressiv i klasserommet når ein pirkar i identitetsømme soner hjå medelevar. For Mariana handlar det om å kjenne landskapet og manøvrere i det. Her er nokon du lærer å passe deg for, nokon du stiller opp for og nokon du sender varme blikk til. Som på dei fleste andre ungdomsskular, vil eg tru.

Romsås verkar ikkje fullt så ugjenomtrengeleg etter dette. Maria Navarro Skaranger har kome godt frå debuten og eg les gjerne meir av henne framover.

Av Martha Norheim

Vedlegg 3:

Hvorfor må jeg være flau over å gå yrkesfag?

Jente (17) håper vi fjerner fordommene våre til yrkesfag.
FOTO: NTB Scanpix

Jeg går nå andre året på helsearbeiderfag, noe jeg bestemte meg tidlig for å gå. Jeg var på ingen måte skolelei, jeg trivdes godt på skolen og jeg fikk gode karakterer. Vi fikk mye informasjon via hefter og nettsider som viste hva videregående opplæring hadde å tilby.

Jeg hadde ikke hørt om så mange andre linjer enn studiespesialiserende, og var nysgjerrig. Jeg leste informasjonen vi hadde fått, og fant helse- og oppvekstfag.

Gir mulighet for generell studiekompetanse

Jeg hadde alltid syntes at både læren om mennesker og helse var spennende temaer, og vurderte å utdanne meg til sykepleier etter videregående. Derfor syntes jeg helse- og oppvekst hørtes veldig spennende ut.

Mamma informerte meg om muligheten for påbygg, som ville gi meg generell studiekompetanse og dermed mulighet til å komme inn på høyere utdanning.

Jeg visste at jeg ønsket å studere videre etter videregående, derfor likte jeg tanken på å ha fag på skolen som jeg interesserte meg for, samtidig som jeg hadde mulighet til å få generell studiekompetanse.

Valget var dermed satt, det ble helse- og oppvekstfag som førstevalg. Jeg kom inn, og gledet meg til skolestart.

Tabu å yte sitt beste

Første året var jeg engasjert og la mye arbeid i leksene og skolen, uten å anstrenge meg så mye. Jeg syntes jo fagene var spennende! Jeg fikk flere seksere og dette motiverte meg enda mer.

Samtidig oppdaget jeg fort hvor lite engasjert de andre elevene i klassen min var. Mange hadde ikke tenkt så mye på hvorfor de valgte linjen annet enn at de var skoleleie. Jeg følte meg alene om å ha et mål, og det var nesten som det ble et tabu å yte sitt beste.

Også da andre fikk vite hvilken linje jeg gikk, fikk jeg en del blikk og følte at folk nærmest satt et slags stempel på meg.

På skolen ble jeg sett på som en nerd, og utenfor skolen ble jeg sett på som skoleleie.

Jeg ble lei meg, tenkte kanskje at jeg hadde gjort feil valg og følte meg som en taper. Venner av meg som gikk på studiespesialisering nærmest lo av det jeg hadde å fortelle fra skolen. Hvis jeg kunne skryte av en sekser på en oppgave, så ble jeg bare møtt med: «Det er vel litt lettere å få en sekser på den skolen du går på enn der jeg går.»

Kan jeg få slippe å være flau?

Dette skoleåret synes jeg har startet bra, fordi andre året kan man spesialisere seg og jeg føler den nye klassen er mer engasjert.

Men jeg har allerede begynt å glede meg litt til påbygg. Det høres kanskje rart ut, men det er nesten så jeg føler at jeg kan bli litt mer respektert av andre når jeg sier at jeg går der, enn når jeg nevner at jeg går helsearbeiderfag – men hvorfor må det være sånn?

Hvorfor er det sånn at jeg må være flau, hvorfor må de som har valgt et yrkesfaglig program bli stemplet som dumme, teorisvake og skoleleie?

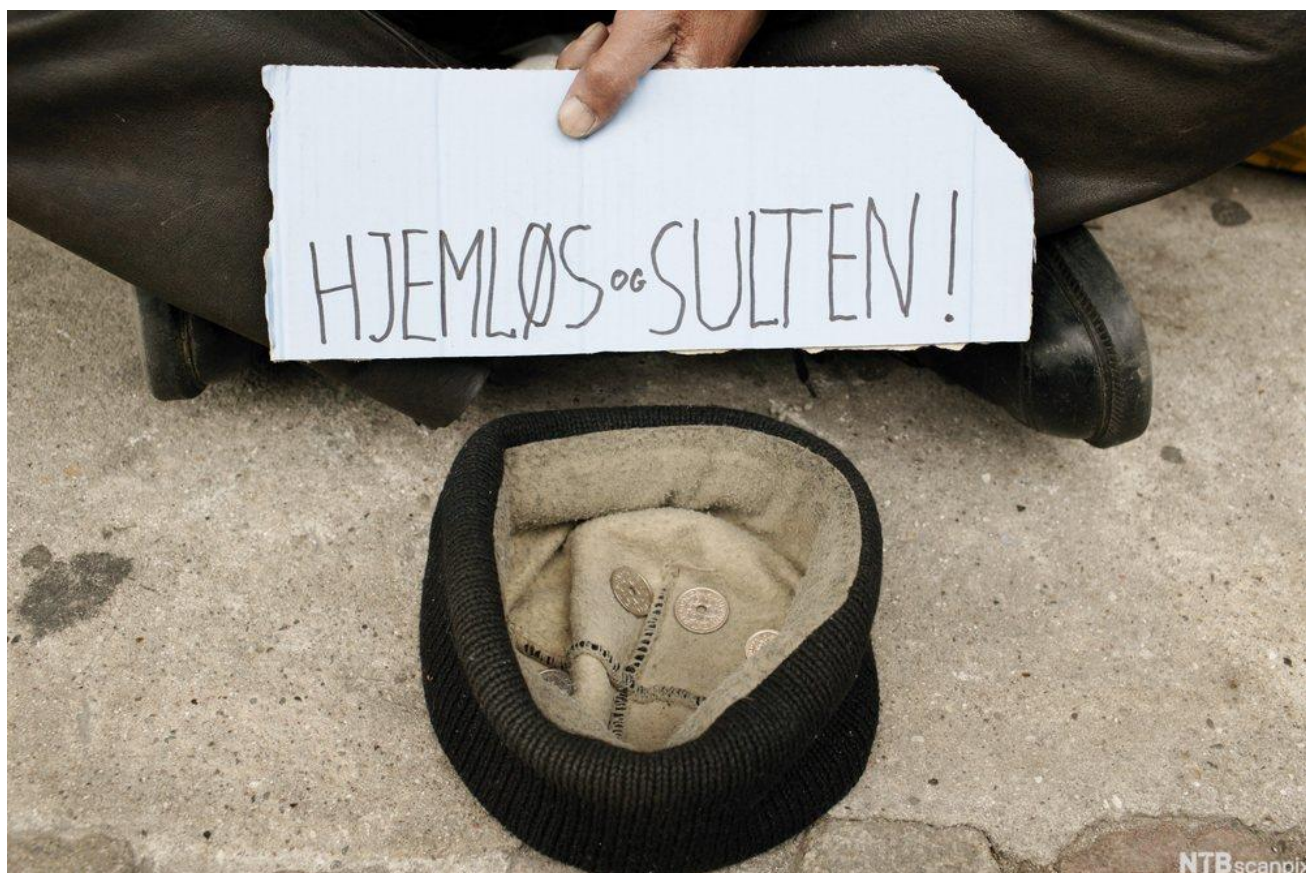
Kan jeg ikke være så snill å slippe å være flau neste gang jeg forteller at jeg går yrkesfag?

Jente (17)

Kilde: Aftenpostens Si;D. Publisert: 23.09.15

<http://www.aftenposten.no/meninger/sid/Hvorfor-ma-jeg-vare-flau-over-a-ga-yrkesfag-8176206.html>

Vedlegg 4:

Kilde: ndla.no

<http://ndla.no/nb/node/108611>

Vedlegg 5:

Vil behandle shoppingavhengige

Internett og nye medier gjør at vi utsettes for stadig mer reklame, og for en del blir fristelsene for store. Stadig flere blir avhengige av shopping.

FOTO: COLURBOX

- Jeg hadde en følelse av at jeg måtte ut å shoppe. Jeg følte det var lenge siden siste og at jeg måtte ha noe, uten å vite hva. Det er nok et underliggende sug, sier Tove Galta.

Galta vil ikke kalle seg selv shoppingavhengig, men innrømmer at hun hadde et usunt forhold til ordet salg. Hun estimerer selv at hun brukte rundt 30.000

- Jeg kunne ikke gå forbi en butikk med 70 prosent-skilt i vinduet. Jeg hadde liksom noe uoppgjort hvis jeg ikke gikk inn når det var så godt tilbud, sier hun.

Et økende problem

Galta er ikke alene om denne følelsen. De ansatte ved Blå Kors sin poliklinikk i Sandnes har merket behovet og startet avendingsbehandling for shoppingavhengighet.

- Jeg tror det er en økende problematikk. Vi blir presentert for så mye tilbud, og møter så mye reklame. Det blir en trend i samfunnet at en skal forbruke, og det er ganske kort vei fra å være en vellykket forbruker til å miste kontrollen, sier Elsa Kvam, klinisk sosionom ved Blåkors.

Fem kvinner

Kvam har til nå behandlet fem personer for shoppingavhengighet, alle kvinner.

- Først blir vi kjent med personen, finner ut hvor stort problemet er, og hvilke konsekvenser det har fått. Deretter blir det mye snakk om verdier, om hva som er viktig i livet, sier Kvam.

Hun forteller at mange beskriver shopping som en følelse av å gå på jakt og lete etter kupp, men så sitter de igjen med en stor tomhet etterpå. Mange bruker også mer penger en de har råd til.

- Noen tar opp lån i hemmelighet. Det kan gå hardt utover forhold, sier Kvam.

Hun tror behovet for behandling av shoppingavhengighet er stadig økende.

Spill, shopping og sex

Bente Arntsen, psykologspesialist ved SUS har jobbet mye med det hun kaller de nye formene for avhengighet.

- Det er en ny trend. Vi ser økende avhengighet i forhold til spill, shopping og sex.

- Vi lever i et samfunn som er veldig stimulerende. Få har øvet på å kjede seg, og mange er ukomfortable med det. Derfor søker mange stimulans igjennom disse formene for avhengighet, sier Arntsen.

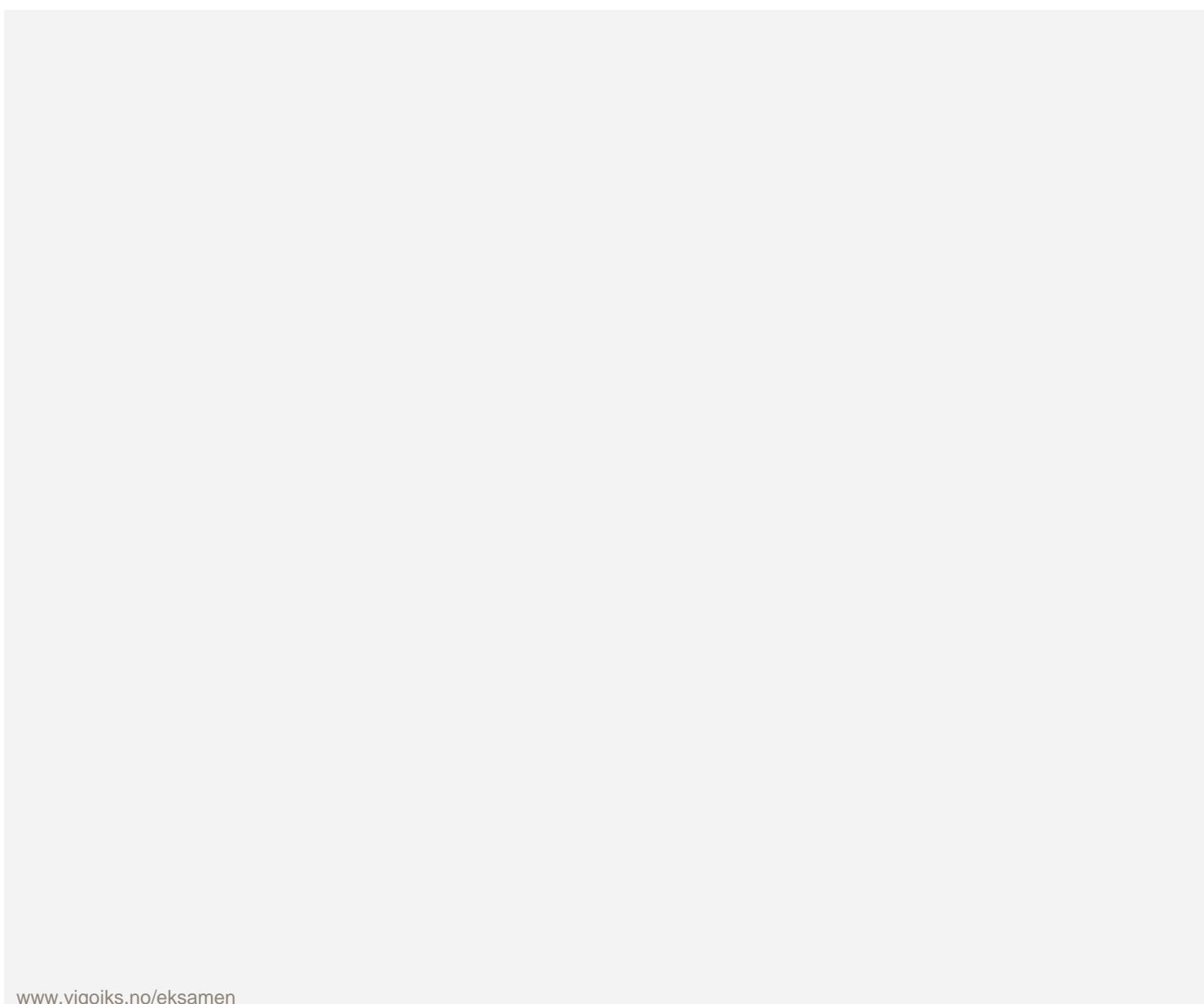
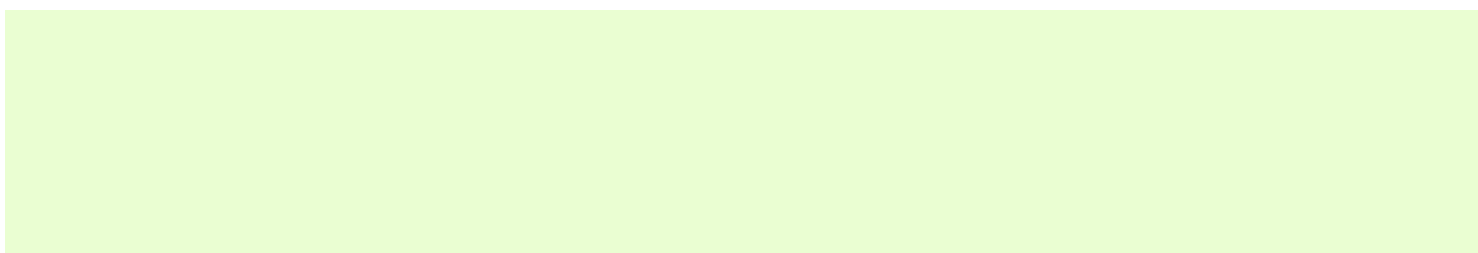

FOTO: COLURBOX

Av Eirin Larsen og Lise Andreassen Hagir

Kilde: NRK Publisert 13.09.2010

<http://www.nrk.no/rogaland/kjopepress-og-reklame-1.7284574>

www.vigoiks.no/eksamen